

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

ПЕДАГОГІЧНА НАУКА І ОСВІТА У СУЧАСНОМУ ВИМІРІ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Матеріали

VI Всеукраїнської науково-практичної конференції

17 травня 2024

Одеса – 2024

УДК 37.013

П24

*Рекомендовано до друку та розповсюдження мережою інтернет Вченою радою
Комунального закладу вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради»*

(протокол № 5 від 22 травня 2024 р.)

Координаційна рада конференції:

1. Задорожна Л. К. – ректор Комунального закладу вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», кандидат філософських наук
2. Ягоднікова В. В. – проректор з науково-педагогічної та інноваційної діяльності, КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», доктор педагогічних наук, професор
3. Левчишена О. М. – проректор з науково-педагогічної та методичної діяльності КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», кандидат історичних наук
4. Кузнєцова О. В. – проректор з науково-педагогічної та соціально-гуманітарної діяльності, КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», кандидат психологічних наук, доцент
5. Кузнєцова Н. В. – завідувачка кафедри педагогіки та освітнього менеджменту КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», кандидат педагогічних наук, доцент
6. Юрченко Т. В. – методист науково-методичної лабораторії мовно-літературної освіти кафедри методики викладання і змісту освіти

Матеріали конференції публікуються за оригіналом рукопису, за достовірність і точність фактів, цитат, власних імен, статистичних даних та інших відомостей повну відповідальність несуть їх автори.

П24 Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми та перспективи розвитку: Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (17 травня 2024р.) / за заг. ред. В. В. Ягоднікової. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2024. 420 с.

ISBN 978-617-7790-03-6

У збірнику представлені тези доповідей VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми та перспективи розвитку», що висвітлюють актуальні проблеми сучасної педагогічної науки і практики; відображають інноваційні підходи та стратегічні завдання освіти і педагогічної науки в умовах воєнного стану; досліджують виклики, що постають перед учасниками освітнього процесу в умовах сьогодення.

Видання актуальне для науково-педагогічних, педагогічних працівників, керівників закладів освіти, шкільних психологічних служб, здобувачів вищої освіти і всіх, хто цікавиться проблемами педагогіки та освіти.

ISBN 978-617-7790-03-6

УДК 37.013

ЗМІСТ

**ПРОБЛЕМНИЙ КОНТУР СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
НАУКИ ТА ОСВІТИ: ФІЛОСОФСЬКИЙ, ПСИХОЛОГІЧНИЙ,
СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР**

<i>Андріянов Р. В.</i> Розвиток соціального інтелекту як педагогічна проблема	9
<i>Беценко Т. П.</i> Фундаментальна роль народознавчих дисциплін в організації національного освітнього процесу в ЗВО педагогічного профілю	13
<i>Будник М. О.</i> Особливості соціалізації підлітків в інформаційному середовищі в умовах воєнного стану	17
<i>Бялик О. В.</i> З питання формування національної та громадянської ідентичності молоді в умовах	20
<i>Воронова С. В.</i> Стратегія розвитку закладу освіти: фокус цінності	23
<i>Гриньова М. В.</i> Поняття «лідерські якості» у сучасному дискурсі лідерології	28
<i>Грубі Т. В.</i> Формування громадянської компетентності особистості в системі професійної підготовки	32
<i>Задорожна Л. К.</i> Вплив міжнародних проєктів на розвиток освіти в одеській області	36
<i>Здрагат С. Г.</i> Зарубіжний погляд на евалюацію та її призначення	46
<i>Кічук А. В.</i> Пропедевтика пролонгованої реакції дітей на контекст війни: деякий психологічний інструментарій	51
<i>Книш Д. О.</i> Міжкультурна комунікація у діяльності вчителя інформатики	54
<i>Круглянко В. П.</i> Сучасні виклики управління закладом загальної середньої освіти: пошук ефективних стратегій та інструментів	57
<i>Кузнєцова Н. В.</i> Актуальні питання академічної етики в контексті суспільних змін	62
<i>Кузнєцова О. В.</i> Травмопедагогічний підхід у роботі з учнями початкових класів	64
<i>Ліннік Ю. В.</i> Формування ціннісних орієнтацій учнів у сучасній освіті: виклики та перспективи	70
<i>Ліпчевська І. Л.</i> Цифровізація освіти як інструмент мінімізації навчальних втрат учнів	75
<i>Литвин А. В., Руденко Л.А.</i> Інформатизація освіти та неперервна підготовка фахівців	79
<i>Мороз О. В.</i> Емоційний інтелект у структурі якостей лідерства служіння	82

- діагностики : метод. посіб. Київ : "Вид-во Людмила", 2023. 72 с.
URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736301/>
8. Міністерство цифрової трансформації України, Дія: Цифрова освіта. Концептуально-референтна Рамка цифрової компетентності педагогічних й науковопедагогічних працівників : проект. 2021. 70 с.
URL: https://osvita.diia.gov.ua/uploads/0/2900-2629_frame_pedagogical.pdf
  9. Типологія цифрових інструментів / UNESCO Education team та ін. *Genially*. URL: https://view.genial.ly/6523f3c1289adb00115ffcd9/interactive-content-unesco-interaktiv-m2-tipologiya-cifrovih-instrumentiv?fbclid=IwAR3PCeQZ5VYztz64NmYKId8P9WxXGF7YUx93_LdSA7RJjx3Z2GHwZ_2nJxw_aem_AUK-7hcCIshC1QibQVaGbEDCTMpK0OxSB1TSo743RftTv7MvGPiYoZdJy_zGL (дата звернення: 18.04.2024)
  10. Anxiety among school-age children in war-affected areas in Ukraine and ways to reduce it: parents' views/O. Malykhin et al. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference*. 2023. Vol. 1. P. 553–563. URL: <https://doi.org/10.17770/sie2023vol1.7088> (date of access: 18.04.2024)
  11. Educators' feedback on website "Overcoming stress and anxiety together: teachers – schoolchildren – parents"/ A. Kaupuzs et al. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference*. 2023. Vol. 1. P. 564-574. URL: <https://doi.org/10.17770/sie2023vol1.7089> (date of access: 18.04.2024)

Inna Lipchevska

PhD in Field of Study 01 Education/Pedagogy, researcher of the didactics department of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine

DIGITALIZATION OF EDUCATION AS A MEANS FOR MINIMIZING STUDENTS' EDUCATIONAL LOSSES

Keywords: digitization of education; information and communication technologies in education; educational gaps; minimization of educational losses; learning under war conditions

Литвин Андрій Вікторович,

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та педагогіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, м. Львів, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-7755-9780>

https://scholar.google.com.ua/citations?user=Lb2rF_0AAAAJ&hl=uk&oi=ao

avlytvyn@gmail.com

Руденко Лариса Анатоліївна,

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та педагогіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, м. Львів, Україна

<https://orcid.org/0000-0003-1351-4433>

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=HBo8AWkAAAAJ&hl=uk>

lararudenko@gmail.com

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ОСВІТИ ТА НЕПЕРЕРВНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ

Ключові слова: інформаційне суспільство, інформатизація освіти; система неперервної підготовки фахівців; інформаційно-комунікаційні технології.

Важливою ознакою сучасного суспільства є інформатизація всіх головних сфер державної соціальної структури, широке застосування в них інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), новітніх досягнень технічного прогресу, посилення ролі інтерактивної взаємодії у різноманітних соціальних системах. Під впливом інформатизації відбуваються кардинальні зміни в культурному, науковому житті суспільства, політичній, економічній і мистецькій сферах, а також в освітній галузі [1, с. 9]. Ефективність інформатизації освіти як обов'язкової складової розвитку інформаційного суспільства значною мірою залежить від здатності системи професійної підготовки забезпечити її цілеспрямовану реалізацію в освітньому процесі. Адже неможливо підготувати майбутніх фахівців до успішної трудової діяльності відповідно до запитів сучасного суспільства без формування єдиного інформаційного простору, створення у ЗВО інформаційно-освітнього середовища, розвитку у здобувачів належного рівня інформаційної культури.

Водночас, невпинний розвиток економіки, технологічних і виробничих процесів, а також постійні зміни вимог ринку праці спонукають акцентувати увагу на безперервності сучасної освіти, що є однією з її головних особливостей. Безперервність освіти забезпечується її ступеневістю (багаторівневність) і полівимірністю

поступу особистості в освітньому просторі та передбачає створення якнайкращих умов для її всебічного розвитку за власною освітньою траєкторією. До системотвірних чинників безперервної освіти науковці відносять цілісність та інтегрованість усіх її підсистем і процесів. Тобто, реалізація безперервної ступеневої освіти в інформаційному суспільстві має ґрунтуватися на єдності, тісному взаємозв'язку, взаємозумовленості, наступності цільових функцій усіх компонентів професійної підготовки. Для забезпечення цілісності цього процесу необхідно послідовно розв'язувати максимально наближені до виробничих реалій завдання, що передбачають комплексне застосування знань із різних галузей, а також постійно збагачувати їх арсенал, в тому числі за допомогою самостійної роботи у віртуальному освітньому середовищі, пошуку інформації через різноманітні інтернет-ресурси, використання електронно-освітніх ресурсів тощо. Іншими словами, підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації виробничого персоналу мають забезпечити неперервність формування належного рівня і постійного розвитку професійної компетентності фахівців як за усіма напрямками професійної підготовки і зазнати суттєвих змін відповідно до вимог інформаційного суспільства [2, с. 9].

Ключова мета інформатизації освіти, зокрема в системі неперервної підготовки, полягає у формуванні у майбутніх фахівців готовності до професійної діяльності та успішної життєдіяльності в сучасному інформаційному середовищі та участі у його перетворенні, становленні їхнього особистого менталітету в інформаційному суспільстві та розвитку здатності до самореалізації через задоволення державних, особистісних, суспільних потреб відповідно до можливостей закладів освіти і запитів соціуму. Реалізація цієї мети передбачає досягнення низки підцелей інформатизації системи неперервної освіти, до яких відносимо:

– покращення якості освітнього процесу відповідно до сучасних вимог особистості, суспільства, держави до системи професійної підготовки. У цьому контексті інформатизація має

орієнтуватися на вивільнення учасників освітнього процесу для підвищення творчої активності;

– зростання доступності різних форм підготовки фахівців і свободи вибору методики, стилю, засобів навчання; розширення меж освітнього простору, зокрема шляхом використання засобів ІКТ;

– створення випереджувального інформаційно-освітнього простору з широким доступом до наукової, навчальної, професійно значущої інформації з напрямів підготовки з урахуванням освітнього потенціалу ІКТ;

– забезпечення наступності інформаційної підготовки здобувачів професійної освіти на всіх етапах системи неперервної освіти;

– створення і розвиток інфраструктури забезпечення інформатизації системи неперервної підготовки фахівців.

Зважаючи на викладене, перед науковцями в галузі професійної освіти актуалізуються завдання щодо: обґрунтування сутності та змісту інформатизації у системи неперервної підготовки фахівців різного профілю; створення моделі професійно орієнтованого інформаційно-освітнього середовища у системі неперервної професійної освіти; дослідження підготовки професійних кадрів для забезпечення інформатизації системи неперервної підготовки фахівців; розроблення критеріїв та показників оцінювання ефективності інформатизації системи неперервної професійної підготовки.

Отже, інформатизація педагогічної системи закономірно впливає на всі її складники, що призводить до зміни цілей, змісту, методів, засобів та освітніх технологій, а також урізноманітнює та вдосконалює навчально-виховну, організаційно-управлінську, науково-дослідну діяльність в закладах освіти.

Список використаних джерел

1. Коваль М., Литвин А. Інформаційне суспільство та професійна освіта. Естетика і етика педагогічної дії. : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2021. Вип. 23. С. 9–27. DOI: 10.33989/2226-4051.2021.23.238214

2. Литвин А., Руденко Л. Проблема неперервної підготовки фахівців в умовах інформатизації освіти. Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи: зб. наук. праць / [гол. ред. Ю. І. Колісник-Гуменюк]. Київ – Львів – Бережани – Ломза, 2022. Вип. 11. С. 7–13.

Мороз Олег Васильович,

*здобувач ступеня доктора філософії кафедри педагогіки
Національного університету біоресурсів і природокористування
України,
м. Київ, Україна*

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СТРУКТУРІ ЯКОСТЕЙ ЛІДЕРСТВА СЛУЖІННЯ

Ключові слова: емоційний інтелект, лідерство, служіння

Лідер – це член групи, який у ході міжособистісної взаємодії виділився на роль провідного та забезпечує організацію спілкування і діяльності послідовників, спрямовуючи їх зусилля на досягнення значущого групового завдання в найкоротші терміни з максимальним ефектом результативності. При цьому лідер – це індивід з високим рейтингом популярності, сформованим авторитетом. Лідеру симпатизують члени групи, вони довіряють йому і пов’язують з його рішеннями і діями надії на краще майбутнє.

У той же час справжнім лідером є не той, кому служать, а той, хто допомагає і служить іншим людям. Лідерські якості проявляються в характері того, хто зорієнтований на надання допомоги і підтримки послідовників у їх особистісному і професійному рості. Таких лідерів називають сервант-лідерами (від лат “servant” – слуга). Він породжує сприятливий морально-психологічний клімат у групі, здатний створити команду одностайних, яким делегує повноваження, залучає послідовників до процесу розробки, прийняття та втілення управлінських рішень, поводить себе етично і піклується про послідовників. Зазвичай, показником ефективності лідерства служіння є професійний ріст і розвиток послідовників.